

Як праводзіць пратручванне насення азімых культур

Пратручванне насення азімых культур адным з важнейшых аграрных мерапрыемстваў у справе барацьбы за высокі ўраджай сельскагаспадарчых культур. Яно праводзіцца супроць хваробы „галаўні“, якая наносіць велізарную шкоду ўраджaju тых культур, якія ён заражае і акрамя гэтага, значна зніжае ўраджайнасць.

Для ліквідацыі страт ад галаўні, разам з выкажаканым пратручваннем насення, павінны праводзіцца спецыяльныя арганізацыйна-гаспадарчыя мерапрыемствы, спалучаныя з другімі аграрна-тэхнічнымі прыёмамі.

Перш за ўсё да пачатку пратручвання насення неабходна яго добра ачысціць ад галаўнівай мяшчэчкі, ражкоў спарыні і другіх сараяконых прымасей. Пратручванне насення трэба толькі тое, якое даведзена да паўсушня капыцін, згодна дзейнічаючага пасажнага стандарту на насенне зерных і зернабовавых культур.

завяршэнню СНК СССР. Насенне азімага жыта і пшавіцы пратручваюць сухім спосабам: жыта супроць цвёрдага і слабой галаўні, пшавіцы супроць цвёрдага (мокрай) галаўні. Сухі спосаб пратручвання заключаецца ў аніляванні зарна пильвамі прэпаратамі (ядамі). Для сухога пратручвання прымяняюцца прэпараты АБ і „Протарс“ (ПД).

Прэпарат АБ — светлазеляны парашок, трымае ў сабе 16-16 процантаў вуглекіслай медзі ў пераводзе на чыстую медзь. Прэпарат „Протарс“ (ПД) — шэры парашок — трымае ў сабе 9-11 процантаў трохквоснаг мш'ака.

Пры пратручванні насення жыта і пшавіцы на насенных участках калгасаў, прымяняюцца прэпараты АБ у дазроўку: тры кілограмы на адну тону зарна.

Для пратручвання астатняга пасажнага зарна жыта і пшавіцы прымяняюцца прэпараты АБ у дазроўку два кілограмы на адну тону насення або „Протарс“ (ПД) — адзін кілограм на адну тону насення.

Сухое пратручванне вытвараюць машынамі: АБ-2, „Іdeal“, „Ураджай“, а пры адуціванні іх у гаспадарках пратручванне вытвараюць ў спецыяльна прыстасаваных бочках.

Бочкі, у якіх вытвараюць пратручванне, павінны быць без шчыльн, прыкладна наступнага памеру: даўжыня 80-70 сантыметраў, дыяметр 50 сантыметраў. Праз бочку праходзіць воўс, на канцы якой прырабляюцца ручкі для кручэння бочкі. Акрамя гэтага, на сценках унутры бочкі ўстаноўваецца 6 драўляных плавак шырыняй 8-10 сантыметраў; для восніцы насення ў бочцы робіцца дыра з шчыльна прылягаючай крышкай. Сама бочка ўстаўляецца на драўляным астанку. Для лепшага перамяшвання зарна з пратручваючымі яго трэба звяза-

ць у бочку не больш 50 кілограм, прычым насенне і пратручваюцелі для кожнай загрузкі адважваюцца на вагах.
Зважаючы на гэта і пратручваюцелі лепш засыпаць палову загрузкі (26 кілограм) і роўнамерна па ўсёй паверхні зарна размяркуюць палову дазроўкі пратручваюцеля, а потым засыпаць астатняе насенне і другую частку дазроўкі пратручваюцеля. Палова гэтага крышку бочкі альбо машыны шчыльна закрываюць і ўважліва перамяшваюць насенне, круцячы ручку бочкі альбо машыны на працягу 5 мінут з хуткасцю 40 абаротаў у мінуту.

Пры пратручванні насення сухім спосабам неабходна захоўваць адпаведныя прадасяроўжаныя таму, што сухія пратручваюцелі могуць паслужыць прычынай атручвання арганізма чалавека і жывёлы.

Погэтаму да работ па сухому пратручванню апаратам АБ і ПД пельга дапускаць чыжарных і кормячых грудзю жанчын, а таксама падросцаў. У сухое надвор'е пратручванне трэба праводзіць на адкрытым месцы ў вольдзі ад жылых памяшканняў, а ў дэждзлівае надвор'е пад навесам.

Рабочыя, прымяняючы ўдзел у пратручванні, павінны мець рэспіратары, а пры адсутнасці апошніх, неабходна ноі і рот завязваць нятоўстай матер'яй альбо марляй з пракладчай ваты. Есці і курыць у час работы пі ў якім разе неельга. Па скончэнні работы вяртацца павінна дэталёва вымыцца, твар старанна абмывацца, а рот прапаласквацца чыстай вадой.

У памяшканнях, дзе захоўваюцца пратручваюцелі, катгарычны забаравяецца захоўваць прадукты харчавання альбо другія прадметы, не маючыя адносінаў да пратручваюцеляў.

Захаваанне, прыёмы і выдача ядаў — пратручваюцеля павінна праводзіцца спецыяльна правяранымі асобамі — кладаўшчыкамі. Перавозіць пратручваюцелі можна толькі ў моўна, добра закрытай тары. Катгарычны забаравяецца пратручваюць насенне больш, фактычна іх патрэбнасці высеву. Пратручаны насенны фонд павінен захоўвацца ў асобным памяшканні пад замкам у мяшках альбо закрываць пад адказнасць кладаўшчыкоў. У сувязі з тым, што зарна, пратручанае сухім спосабам, цяжэй праходзіць праз высевачны апарат—сеялку, пагэтаму перад пасевом неабходна сеялку ўстанавіць так, каб яна давала поўную норму высеву пратручанага насення. Акрамя гэтага, катушкі высевачага апарата—сеялкі штодзённа перад пасевом неабходна ўважліва ачышчаць з тым, каб устаноўленая норма высеву была штодзённа захавана.

В. Т. Дворжыніч, галоўны аграном Брэсцкага абласнога зямельнага аддзела.

Удзельнік Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі 1939—1940 г. г. калгас „Чырвоны працавік“ (Гомельская абласць) мае тры жывёлладоўчыя фермы. Сарэдні удой малака па МТФ у мінулым годзе склаў 2034 літры на фуражнаму карову.

На адмыку: Калгаснае стада на вадпой. (Фотакроніка ВЕЛТА). Фота М. Савіна.

Ліквідуюць адставанне

Сопніцкі сельсавет быў самым адстапачым па выкананні плана хлебапаставак. Тут устанавілася такая традыцыя: спярша закончыць уборку, а потым прыступіць да малацьбы. Інтарэсы ж дэяржавы і саміх сялян патрабуюць таго, каб усе работы — уборка, і малацьба, і здача хлеба дэяржаве—праходзілі адначасова.

І воўс сяляне сельсавета сабраліся на сход. Перад імі стала пытанне: ці плесціся далей у хвасце, ці хутчэй ліквідаваць оваё адставанне?

Дакладчык—рабніны ўпаўнаважаны наркамата заставіў тав. Масквічоў—расказаў сабраўшымся, што ў раёне разгарнулася масавая здача зарна дэяржаве і працоўныя сяляне, рыхтуючыся да дастойнай сустрэчы гістарычнага дня 17 верасня, датурмінова выконваюць овае абавязальнасць перад дэяржавай па хлебапастаўках.

Гэта падзея і пачала. Сяляне рашылі расквітацца з устаноўленай здаўна старадэядыняй—захоўваць чарговасць у правядзенні сельскагаспадарчых работ.

— Не быць таму, каб наш сельсавет плёўся ў хвасце, — заявілі сяляне. — Не дапусцім такога ганьбы! Са схода сяляне разыходзіліся з новымі думкамі, сур'езна, з дэярды намерам працаваць павоўс, па-совецку...

Кладчыкі па выкананню абавязковых паставак

Рыхтуючыся да зяманальнай гадавіны — дня вызвалення працоўных заходніх абласцей Беларуд ад іга польскіх паноў, працоўныя сяляне вёскі Ставы, Высокаўскага раёна, абавязаліся датурмінова разлічыцца з дэяржавай па сельскагаспадарчому падатку і абавязковых дэяржавых пастаўках м'аса і зарна.

Да 18 жніўня 16 сялянскіх гаспадарак поўнацю разлічыліся з дэяржавай. У бліжэйшыя дні поўнацю разлічыцца і астатнія гаспадаркі.

І. Кісель.

У калгасе імені

У 11 кіламетрах ад Кобрыва, ля пасе, якое выдае ў гор. Брэст, у зеляні пахучых ліп і клёнаў размясцілася вёска Пркі, Пескаўскага сельсавета. 11 месяцаў таму назад тут, абуджаючы леан і балоты, разнаўсюд у паветры магутны рокат снарадаў. Па вёсках і полях годзіл на конях польскія ўланы. Чорнай коўдрай расцілаўся на вуліцы адкі, пахучы дым. Вёска была ахопленая пажарам. 17 хат з усімі надворнымі будынкамі опалілі ў гэтай вёсцы прадажныя папскія сабакі. Некількі сялян разам з конямі ўвалі з сабой.

Уцякаючы ад Чырвонай Арміі белапальскія афіцеры з апошняй зварынай нянавісцю жорстка здзекаваліся над сялянамі. Толькі падаспеўшы часці Чырвонай Арміі выратавалі сваіх родных братаў — беларусоў ад дэкай жуладзі польскіх катаў.

Зусім няктым стала жыццё сялян вёскі Пркі цяпер, пры советкай уладае. Зв гаспадарак, налічваючыся ў вёсцы, поўнацю аб'яднаны ў калгас імені правадыра народаў, таго, хто першы падаў працоўным Заходняй Беларусі і Украіны руку брацкай дапамогі — таварышы Сталіна. Ліквідаваны няшчыснае трохполка, галоўная дэраспасціца. Палі калгаса напоўнілася гулам тракторуў, вясельнымі, радаснымі песнямі маладых калгаснікаў.

За калгасам замацавана 615 гектараў зямлі. Абагулена 45 коней, 33 каровы, авечкі, свіні, 26 галоў маладняка жывёлы. У калгасе 2 жняваркі, дзве конныя грабелі, 2 радыковы сеялкі і іншы сельскагаспадарчы інвентар.

— Не парушаць наша сённяшняе жыццё з мінулым, — апавядае 70-гадова калгаснік Катарына Сямён Міхайлавіч.

— Бывала, выдэдэш, не снעדзіць, араць. Рукі дрыжаць, плуг хістаецца, каняка ледзь ногі цягне. Заварчываеш дамоў ні жыць, ні мёрты. А прыдзе восень — непаспелыя падаткі, штрафы, адзекі солтыса і паліцыянтаў — так працякала наша гаротнае жыццё пры крывопіях панах.

— А цяпер калектыўна аром, калектыўна косім, калектыўна жэім і дружым я жывём. Нама больш здратаваных сялянскіх сядзіб, знікла наваўсёды галечка, адзекі, горкае, як палы, жыццё!

І Сямён Міхайлавіч заклічае: — Наша сённяшняе жыццё цвіценне радасці і чаруным харастом, з кожным днём прыносіць новыя перамогі. Мы самі гаспадары сваёго шчасця.

Моц калгаса ўзрастае. Энтузіязм маладых калгаснікаў ярка чллыстроўваецца ў дружнай калектыўнай працы.

За невялікі час іонаванна гэтай сельскагаспадарчай арцды, тут ужо выраслі ударнікі і стаханавцы.

Калгаснік Канюка Міхал на ўдэме папару, пры норме ў

дзень 0,60 га, ўзоруа, гам 0,91 га. Калгас Дзеўчы ўзоруае...
Узоры праі кашэлі і кал рыі, Каню Панцале нормы, па 0,85 і 60-гад са свамі чалавек, сасіаляі стагаву сена, больш Звяно і працуе Кат і да канца і правыквалі аграбанню сена цннтаў.
Добрая ар аасіялнстэы бяспечныі гы ў рабоце.
Клапатлівыя адносіны калгаса Бабурчын Владзімыр да фававіча да людзей, правілы раасноаўка рабочай сілы, і авнаваць у рабоце дапамагілі калгасу ў цэлым добра правесці ўборачныя работы.
У калгасе добра выадажаны працоўныя дасціпшліва. Калгаснікі вых...
Гадзіл ра... леў у 10...
Сям'я... Фёдара Іванчык і... чалавек... Прадацэя... Андреевіч і... прадацэя.
Па 130—140 прадацэя маіччлены сельскагаспадарчай арцды Гауза Дамітры, Юшчына Гурый, Канюка Нікалаі, Майсеюк Панцале і другія. Яны ў час уборы ўраджаі, прымяняюць эдзельныя нормы, выпрацоўваюць за адзін дзень па 2,5 прадацэя...
У калгасе адуціўчыа належны ўлік працы. Прадацэі запісваліся брыгадырамі на асобных кваліфікацыйных паперы. Зараз калгасны рахункавод Гауза А. дзей Герасімавіч, які законіўшы пасляхова абласны курс, добрасумлезна наводзіць парадкі ў калгаснай бухгалтерыі. Усім калгаснікам вылісаны разліковыя кніжкі, праведзены падрабаны ўлік прадацэя і штодзённа робіцца ў вліжках адвака аб праробленай рабоце.
Праўдленне калгаса і імені Сталіна размясцілася ў прыгожым кланым парку — блытым мяшчынку пана палкоўніка Дворжына.
У адну з шэрых асенніх начей мінулага года Дворжын, захаліўшы ўсе овае маветкі, знік невадома куды, знік наваўсёды.

Больш увагі рабоце палітасветных устаноў

У святле рашэнняў XVIII з'езда ВКП(б) аб камуністычным выхаванні працоўных работэ палітасветных устаноў набывае выключнае важнае значэнне.

За час устааўленняй советкай улады на тэрыторыі нашай абласці праведзена значная работа па арганізацыі палітасветных устаноў.

Арганізавана 16 дамоў соцкультуры, 146 хат-чытальняў, 136 чырвоных куточкаў. Пры палітасветустановах робаце палітычныя гурткі—77, драматычныя—85, музыкальныя—57, фізкультурныя—28, прычытаа дакладаў і лекцыяў на розныя тэмы—1088. Прыстасавана пад хатн-чытальні 103 памяшканні, падрыхтавана на месячных курсах 95 загадчыкоў хат-чытальняў. Набыта звыш 10 тысяч экзэмпляраў палітычнай і мастацкай літаратуры.

У Ружанскім раёне працуе 7 хат-чытальняў, частка з іх на ўрадна разгарнулі палітасветную работу. Пры Міхалеўскай хат-чытальні добра паастанулена работа гурткаў. Драматычны гурток паставіў 5 п'есе, харавы гурток вывучыў 20 песень. Арганізавана МОПР-аўская дэярвічая арганізацыя з 62 членаў. Часта зраодэаца ладзіць антырэлігійна тэмы, калектыўна чытыкі газет і кніг.

Праводзіцца дакладна на розныя тэмы пры Гол хат-чытальні, Высокаўскага пана (загадчык Беломук). Таварышы драматычны асабі. Хата-чытальня стала п... ацыйна-масавай в... хатн-чытальні... таварышамі...

Шчэнеўскай хатэ-чытальні, Пружанскага раёна (загадчыкам яе працуе Жук Алена). Тут працуюць гурткі—харавы, драматычны, музыкальны. Выпускаецца наоценная газета. Дэярвічая арганізацыя Асавіянціма мае 44 члены, яна рыхтуе значкістаў ППХА.

Загадчыкам Рудніцкай хатн-чытальні працуе комсомолец Гавчаруцкі, які скочыўшы месячныя курсы хатнікаў. Тав. Гавчарук прымае актыўны ўдзел у грамадскай рабоце. У хатэ-чытальні рэгулярна выпускаецца наоценная газета. Часта валадзтваецца калектыўнае слухаванне раднэ, чытка газет, кніг. Памяшканне хатн-чытальні мае даволі культурны выгляд. Тав. Гавчарук засуджаа карыстаецца аўтарытэтам сярод насельніцтва.

Міхавічаўскай хата-чытальня (заг. тав. Белы), Косаўскага раёна, аказвае вадкую дапамогу ў справе правядзення агітацыйна-масавай работы сярод насельніцтва. Па вачарах у хатэ-чытальні арганізоўваецца калектыўнае слухаванне раднэ, чытка газет і журнэлаў.

За апошні час значна шмдлі кіраўніцтва палітэ устаноўамі Косаўскі, Сп... Пружанскі райкомы Косаўскі РК КП(б)Б устанавічы работэ ўстаноў абаварваў па пасяджэнні буні цвердзяч план п... на раённы. Інсты... выаджаецца на дапамогі у ра... Зараз райко... пра... в... в... в...

маецца рад істотных недахопаў. Большаю палітасветустаноў не аталі яшчэ цэнтрамі культурна-масавай работы. Вельмі абмежаваны формы агітацыі і прапаганда ў дамах соцкультуры і хата-чытальнях. Звычайна яны зводзіцца да арганізацыі гучных чытак газет і зрэдку вечароў самадэярваці.

Не разгорнута абаронная работа, агразадатэхнічная і антырэлігійная прапаганда. Зусім слаба ўдзельнічаюць палітасветныя ўстановы ў правядзенні гаспадарчых палітычных кампаній на вёсцы. У работу хат-чытальняў не ўцягнуты мясцовы актыв і інтэлігенцыя.

Памяшканні палітасветустаноў не абсталяваны, не забяспечаны культінвентаром, кравіне недастаткова забяспечаны літаратурай. Сродкі, адпушчаныя дэяржавай на ўтрыманне палітасветных устаноў, не выкарыстоўваюцца. З асціганавых сродкаў у суме 1.650 тысяч рублёў за перае паўгоддзэ окартытана на палітасветработу 19 процантаў, а па хата-чытальнях на 8 процантаў.

Асабліва дрэнна абстаць справа з работай палітасветных устаноў у Камянецкім, Маланіцкім, Жабінкаўскім раёнах. Тут аэкомы партыні яшчэ не прыступілі да рэалізацыі рашэнняў РК КП(б)Б аб паліпшэнні работэ палітасветных устаноў. Палітэ стныя ўстановы Жабінкаўскага Камянецкага раёнаў зусім не маюць газет і журнэлаў. У Маланіцкі Камянецкага раёнаў у... в... в... в... в... в...

у 11 кіламетрах ад Кобрыва, ля пасе, якое выдае ў гор. Брэст, у зеляні пахучых ліп і клёнаў размясцілася вёска Пркі, Пескаўскага сельсавета. 11 месяцаў таму назад тут, абуджаючы леа...

Уцякаючы ад Чырвонай Арміі белапальскія афіцеры з апошняй зварынай нянавісцю жорстка здзекаваліся над сялянамі. Толькі падаспеўшы часці Чырвонай Арміі выратавалі сваіх родных братаў — беларусоў ад дэкай жуладзі польскіх катаў.

Зусім няктым стала жыццё сялян вёскі Пркі цяпер, пры советкай уладае. Зв гаспадарак, налічваючыся ў вёсцы, поўнацю аб'яднаны ў калгас імені правадыра народаў, таго, хто першы падаў працоўным Заходняй Беларусі і Украіны руку брацкай дапамогі — таварышы Сталіна. Ліквідаваны няшчыснае трохполка, галоўная дэраспасціца. Палі калгаса напоўнілася гулам тракторуў, вясельнымі, радаснымі песнямі маладых калгаснікаў.

За калгасам замацавана 615 гектараў зямлі. Абагулена 45 коней, 33 каровы, авечкі, свіні, 26 галоў маладняка жывёлы. У калгасе 2 жняваркі, дзве конныя грабелі, 2 радыковы сеялкі і іншы сельскагаспадарчы інвентар.

— Не парушаць наша сённяшняе жыццё з мінулым, — апавядае 70-гадова калгаснік Катарына Сямён Міхайлавіч.

— Бывала, выдэдэш, не снעדзіць, араць. Рукі дрыжаць, плуг хістаецца, каняка ледзь ногі цягне. Заварчываеш дамоў ні жыць, ні мёрты. А прыдзе восень — непаспелыя падаткі, штрафы, адзекі солтыса і паліцыянтаў — так працякала наша гаротнае жыццё пры крывопіях панах.

— А цяпер калектыўна аром, калектыўна косім, калектыўна жэім і дружым я жывём. Нама больш здратаваных сялянскіх сядзіб, знікла наваўсёды галечка, адзекі, горкае, як палы, жыццё!

І Сямён Міхайлавіч заклічае: — Наша сённяшняе жыццё цвіценне радасці і чаруным харастом, з кожным днём прыносіць новыя перамогі. Мы самі гаспадары сваёго шчасця.

Моц калгаса ўзрастае. Энтузіязм маладых калгаснікаў ярка чллыстроўваецца ў дружнай калектыўнай працы.

За невялікі час іонаванна гэтай сельскагаспадарчай арцды, тут ужо выраслі ударнікі і стаханавцы.

Калгаснік Канюка Міхал на ўдэме папару, пры норме ў

Да свята 17 верасня выканаем абавязковыя паставы па зернапастаўках

Сяляне вёскі Індычкі і... да дастойна сустрэць усоброднае свята 17 верасня — гадавіну свайго вызвалення. Яны шырока разгарнулі абмалот збожжа і здачу зарна дэяржаве. Больш паловы сялян ужо выканалі овае абавязальнасць па зернапастаўках.

У бліжэйшыя дні з дэяржавай разлічыцца і астатнія.

Усе гаспадаркі вёскі разам праводзіць падрыхтоўку да сваймай службы. На палях ідзе ворна глебы і вывозіцца гной пад паеў азімых.

І. Т. Влакы, селянін вёскі Індыкі, Кам'янецкага раёна.

Марозу Я. Н. Заг. окартам культ-прасветработы Брөөцкага абкома КП(б)Б.

